

FORSVARSAKADEMIET

1. januar 2019

Studieordning

Militær diplomuddannelse

FORSVARET

INDHOLD	
INDLEDNING	4
UDDANNELSENS FORMÅL	4
UDDANNELSENS MÅL FOR LÆRINGSUDBYTTE.....	4
UDDANNELSESRETNINGER OG UDDANNEDES TITEL	5
ADGANGSKRAV	5
UDDANNELSENS OMFANG	5
UDDANNELSENS STRUKTUR OG OPBYGNING	5
Obligatoriske moduler.....	6
Uddannelsesretningens moduler.....	6
Uddannelsesretningsspecifikke moduler for Militær diplomuddannelse for Hæren	6
Uddannelsesretningsspecifikke moduler for Militær diplomuddannelse for Søværnet	6
Uddannelsesretningsspecifikke moduler for Militær diplomuddannelse for Flyvevåbnet	6
Om afgangsprojektet	6
MILITÆR DIPLOMUDDANNELSE FOR HÆREN.....	7
Formål	7
Læringsudbytte.....	7
Uddannelsesstruktur.....	7
Oversigt over prøver og bedømmelser	8
MILITÆR DIPLOMUDDANNELSE FOR SØVÆRNET	9
Formål	9
Læringsudbytte.....	9
Uddannelsesstruktur.....	10
Oversigt over prøver og bedømmelser	11
MILITÆR DIPLOMUDDANNELSE FOR FLYVEVÅBNET	12
Formål	12
Læringsudbytte.....	12
Uddannelsesstruktur.....	13
Oversigt over prøver og bedømmelser	14
MERIT	15
MØDEPLIGT, ORLOV OG DISPENSATION	15
PRØVER OG BEDØMMELSER.....	15
Vægtning af karakterer	15
Reeksamination	16
Særlige prøvevilkår	16
Klage over eksamen	16
Eksamensbevis	16
RETSGRUNDLAG.....	16
MODULBESKRIVELSER FOR OBLIGATORISKE MODULER	17

Obligatorisk modul: Danmark som strategisk aktør I	17
Obligatorisk modul: Grundlæggende militær ledelse	19
Obligatorisk modul: Afgangprojekt	21
Formål	21
Læringsmål	21
Afgangprojektets indhold og form	21
Afgangprojektets eksamen.....	21
MODULBESKRIVELSER FOR UDDANNELSESRETNING HÆREN.....	23
Modul: Grundlæggende landmilitær taktik	23
Modul: Danmark som strategisk aktør II	25
Modul: Grundlæggende landmilitære operationer	27
Modul: Føring	29
MODULBESKRIVELSER FOR UDDANNELSESRETNING SØVÆRNET	31
Modul: Sømilitære operationer.....	31
Modul: Maritime myndighedsopgaver.....	33
Modul: Maritime Emergency Management	35
Modul: Sømilitær ledelse	37
MODULBESKRIVELSER FOR UDDANNELSESRETNING FLYVEVÅBNET	39
Modul: Danmark som strategisk aktør II	39
Modul: Luftoperationer, teori og doktrin	41
Modul: Flyvevåbnets operationer.....	42
Modul: Luftmilitær ledelse	44
Modul: Planlægning af luftoperationer.....	46

INDLEDNING

Den militære diplomuddannelse er en erhvervsrettet videregående uddannelse og indgår som en integreret del af Forsvarets samlede officersuddannelse indenfor hhv. Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet. Diplomuddannelsen er omfattet af reglerne i Bekendtgørelse om Forsvarsministeriets militære diplomuddannelse, BEK nr. 927 af 29/07/2015.

Uddannelsen udbydes ved og gennemføres af Forsvarsakademiet.

Studieordningen er gældende fra 1. januar 2019.

UDDANNELSENS FORMÅL

Formålet med den militære diplomuddannelse er, at den studerende udvikler sine personlige og faglige kompetencer til selvstændigt at kunne varetage opgaver som officer i Hæren, Søværnet eller Flyvevåbnet på funktionsniveauet premierløjtnant. Den studerende skal kunne vurdere, reflektere over og anvende teoretiske og metodiske elementer, der indgår i officerens militære praksis, hvilket primært omhandler militær ledelse, militære operationer og militær strategi.

Formålet er endvidere, at den studerende bliver kvalificeret til at håndtere komplekse situationer i en daglig ledelsesmæssig og i en operativ kontekst samt evner at udvikle egen officerspraksis. Derudover skal den studerende opnå kompetencer til selvstændigt at kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde såvel indenfor egen enhed som med eksterne relationer i en national og international ramme.

UDDANNELSENS MÅL FOR LÆRINGSUDBYTTE

Efter endt "Militær diplomuddannelse" skal den studerende have opnået følgende overordnede og generelle mål for læringsudbytte:

Viden

- Skal have viden om Forsvarets ledelsesgrundlag, herunder om Forsvarets rolle som politisk styret organisation i det danske samfund.
- Skal have udviklingsbaseret viden om praksis og anvendt teori og metode inden for officerens praksis, herunder militær ledelse, militære operationer og militær strategi.
- Skal i et teoretisk perspektiv kunne forstå praksis, anvendt teori og metode af relevans for det praktiske virke som officer.
- Skal i et teoretisk perspektiv have forståelse for Forsvarets rolle som et instrument i Danmarks samlede sikkerhedspolitik.
- Skal have forståelse for principper og praksis i relation til de folkeretlige regler for magtanvendelse i forbindelse med militære operationer under væbnet konflikt.
- Skal i et teoretisk perspektiv kunne reflektere over officerens profession og praksis samt anvendelse af teori og metode.

Færdigheder

- Skal kunne anvende metoder og redskaber og skal mestre de færdigheder, der knytter sig til beskæftigelsen som officer, herunder militær ledelse, militære operationer og militær strategi.
- Skal kunne vurdere praksisnære og teoretiske problemstillinger inden for virket som officer samt begrunde og vælge relevante løsningsmodeller.
- Skal kunne formidle praksisnære og faglige problemstillinger og løsninger til medarbejdere og ledere inden for egen enhed samt eksterne samarbejdspartnere.

Kompetencer

- Skal kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i relation til officerens praksis.
- Skal selvstændigt kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde såvel indenfor egen enhed som med eksterne relationer i en national og international ramme.

- Skal kunne påtage sig ansvar indenfor rammerne af en militær etik.
- Skal kunne udvikle egen praksis.

UDDANNELSESRETNINGER OG UDDANNEDES TITEL

Den militære diplomuddannelse udbydes med følgende tre uddannelsesretninger som samtidig er navnet på den uddannedes titel på hhv. dansk og engelsk:

- Militær diplomuddannelse for Hæren – Diploma of Military Studies for the Royal Danish Army.
- Militær diplomuddannelse for Søværnet – Diploma of Military Studies for the Royal Danish Navy.
- Militær diplomuddannelse for Flyvevåbnet – Diploma of Military Studies for the Royal Danish Air Force.

ADGANGSKRAV

Studerende på officersuddannelsen for et af de tre værn jf. Rammestudieordning for Officersuddannelsen i hhv. Hæren, Søværnet eller Flyvevåbnet optages som en del af det samlede uddannelsesforløb automatisk på den militære diplomuddannelse for det pågældende værn.

For civile, som ønsker optagelse på den militære diplomuddannelse uden at være optaget på en officersuddannelse, kræves en relevant uddannelse på kvalifikationsrammeniveau 5 eller højere. Derudover kræves minimum to års relevant erhvervserfaring efter den adgangsgivende uddannelse.

En ansøger, der opfylder adgangsbetingelserne, kan følge et modul på diplomuddannelsen uden at blive indskrevet på den samlede uddannelse.

For ansøgere, der ikke opfylder ovenstående betingelser, vil optagelse bero på en realkompetencevurdering.

Den studerende vælger uddannelsesretning inden påbegyndelse af uddannelsen.

UDDANNELSENS OMFANG

Uddannelsen er normeret til 1 studenterårsværk. 1 studenterårsværk er en heltidsstuderendes arbejde i 1 år og svarer til 60 ECTS-point (European Credit Transfer System).

ECTS-point er en værdi, der beskriver den totale arbejdsbelastning, som gennemførelsen af en uddannelse eller et modul er normeret til. Studenterårsværket omfatter den studerendes studie- og arbejdsbelastning under dennes læringsforløb og omfatter alle uddannelses- og læringsaktiviteter, der er knyttet til uddannelsen og modulerne, herunder skemalagt undervisning, forberedelse, selvstudie, projektarbejde, cases, udarbejdelse af skriftlige opgaver, vejledning og eksamener.

UDDANNELSENS STRUKTUR OG OPBYGNING

Uddannelsen består af:

- To obligatoriske moduler,
- en række uddannelsesretningsspecifikke moduler, samt
- et afgangprojekt, der afslutter uddannelsen.

Obligatoriske moduler

De obligatoriske moduler er ens for alle studerende på den militære diplomuddannelse uanset uddannelsesretning. De obligatoriske moduler er konstituerende for uddannelsen og består af følgende:

Danmark som strategisk aktør I	5 ECTS
Grundlæggende militær ledelse	10 ECTS

Uddannelsesretningens moduler

Uddannelsesretningernes moduler retter sig imod den aktuelle uddannelsesretning som den enkelte studerende tager. De uddannelsesretningsspecifikke moduler er obligatoriske for de studerende, der tager den aktuelle uddannelsesretning.

Uddannelsesretningsspecifikke moduler for Militær diplomuddannelse for Hæren

Grundlæggende landmilitær taktik	10 ECTS
Danmark som strategisk aktør II	5 ECTS
Grundlæggende landmilitære operationer	10 ECTS
Føring	5 ECTS

Uddannelsesretningsspecifikke moduler for Militær diplomuddannelse for Søværnet

Sømilitære operationer	10 ECTS
Maritime myndighedsopgaver	5 ECTS
Maritime Emergency Management	5 ECTS
Sømilitær ledelse	10 ECTS

Uddannelsesretningsspecifikke moduler for Militær diplomuddannelse for Flyvevåbnet

Danmark som strategisk aktør II	5 ECTS
Luftoperationer, teori og doktrin	5 ECTS
Flyvevåbnets operationer	10 ECTS
Luftmilitær ledelse	5 ECTS
Planlægning af luftoperationer	5 ECTS

Om afgangsprøvet

Afgangsprøvet er på 15 ECTS-point og afslutter uddannelsen. Afgangsprøvet skal dokumentere, at uddannelsens mål for læringsudbytte er opnået. Afgangsprøvet emne skal ligge inden for uddannelsens faglige område.

De obligatoriske og uddannelsesretningsspecifikke moduler med et omfang på 45 ECTS-point skal være bestået, før den studerende kan gå til prøve i afgangsprøvet.

MILITÆR DIPLOMUDDANNELSE FOR HÆREN

Formål

Officeren skal kunne lede og føre hærenheder i kamp.

Læringsudbytte

Efter endt "Militær diplomuddannelse for Hæren" skal den studerende have opnået følgende specifikke delmål for læringsudbytte:

Viden

- Skal have viden om teorier, metoder, begreber, principper og processer indenfor det hærtaktiske område, den føringsmæssige praksis og det ledelsesmæssige område og praksis.
- Skal i et videnskabsteoretisk perspektiv have teoretisk og praktisk forståelse for den militære profession og de dertil knyttede ledelsesmæssige udfordringer.
- Skal have forståelse for det taktiske grundlag på bataljonsniveau.
- Skal kunne reflektere over doktringrundlag og overvejesmetodikker i Hæren i relation til praktiske militære problemstillinger.

Færdigheder

- Skal kunne anvende relevant empiri, teori og metode herunder Forsvarets ledelsesgrundlag, Hærens taktiske doktriner og krigshistorie til løsning af større planlægningsopgaver i forbindelse med operativ indsættelse.
- Skal ud fra en lokal sikkerhedspolitisk situation kunne analysere og vurdere en problemstilling.
- Skal kunne formidle mundtligt og skriftlig til underlagt personel såvel som overordnede og øvrige samarbejdspartnere i relation til løsning af operative opgaver.

Kompetencer

- Skal kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer herunder forberede en hærenhed til indsættelse samt kunne lede og føre hærenheder i kamp.
- Skal selvstændigt kunne samvirke med andre kamp- og kampstøtteenheder samt selvstændigt kunne udvikle sit underlagte personel herunder kunne arbejde fagligt såvel som tværfagligt.
- Skal selvstændigt kunne opsøge ny viden inden for det operative, ledelsesmæssige eller strategiske område med henblik på, at komme med forslag til at justere og udvikle den militære opgaveløsning.

Uddannelsesstruktur

Grundlæggende landmilitær taktik 10 ECTS	Danmark som strategisk aktør I 5 ECTS	Danmark som strategisk aktør II 5 ECTS	Grundlæggende landmilitære operationer 10 ECTS	Afgangsprojekt 15 ECTS
Grundlæggende Militær Ledelse 10 ECTS			Føring 5 ECTS	
60 ECTS				

Den militære diplomuddannelse for Hæren består af syv moduler, hvor modulerne i militær ledelse (Institut for ledelse og organisation - ILO) og militær taktik henholdsvis militære operationer (IMO – Institut for militære operationer) afvikles sideløbende. Kompetencerne opnået i det første IMO-modul omhandler udførelsen og planlægningen af grundlæggende militære operationer (eks. angreb og forsvar) samt den militære overvejelsesmodel. I andet modul bygges videre på kompetencerne fra modul 1 og kompleksiteten øges ved en integration af krigens love og nye scenarier (eks. henholdende kamp, angreb fra bevægelse mv.). Der er således nogle kompetencer, der skal være på plads forud for indtrædelse på modulet "Grundlæggende landmilitære operationer". Disse kompetencer opnås ved at gennemføre modulet "Grundlæggende landmilitær taktik".

Modulerne i militær strategi (Institut for strategi - IFS) afvikles midtvejs. Uddannelsen afsluttes med et afgangsprøve, som skal omhandle en for en hærofficer relevant praksisnær militær problemstilling.

Krigens regler integreres i undervisningen, idet regler om staters adgang til at føre krig indeholdes i modulerne om militær strategi, og regler om krigsførelse indeholdes i modulerne om militære operationer.

Krigshistorie indgår i alle moduler som empiri.

Oversigt over prøver og bedømmelser

Militær diplomuddannelse for Hæren			
Modultitel	ECTS	Eksamensform	Bedømmer
Grundlæggende landmilitær taktik (IMO)	10	Individuel skriftlig eksamen. 6 timer.	Intern
Grundlæggende militær ledelse (ILO)	10	Mundtlig eksamen, 30 min.	Intern
Danmark som strategisk aktør (IFS)	5	Undervisningsdeltagelse.	Intern
Danmark som strategisk aktør II (IFS)	5	Individuel mundtlig eksamen på 30 min. på baggrund af synopsis.	Ekstern
Grundlæggende landmilitære operationer (IMO)	10	Individuel mundtlig eksamen.	Ekstern
Føring (ILO)	5	Mundtlig gruppeeksamen med individuel karakter.	Ekstern
Afgangsprøve	15	Et skriftligt projekt, samt en individuel mundtlig eksamen på 30 min.	Ekstern

MILITÆR DIPLOMUDDANNELSE FOR SØVÆRNET

Formål

Den militære diplomuddannelse for Søværnet har til formål, at den kommende søofficer udvikler personlige og faglige kompetencer til selvstændigt at varetage opgaver som officer på premierløjtnantsniveau. Den uddannede skal kunne vurdere, reflektere over og anvende teoretiske og metodiske elementer, der indgår i den sømilitære praksis.

Den studerende skal lære at håndtere komplekse situationer og udvikle egen praksis i en daglig ledelsesmæssig og operativ kontekst i et spændingsfelt mellem forskellige faggrupper og modsatrettede behov.

Den uddannede skal kunne indgå i tværfagligt samarbejde og påtage sig ansvar for opgaveløsningen og ledelse af personel, inden for rammerne af en professionel etik.

Læringsudbytte

Efter endt "Militær diplomuddannelse for Søværnet" skal den studerende have opnået følgende specifikke delmål for læringsudbytte:

Viden

- Skal have viden om teorier, metoder, begreber, principper og processer indenfor den maritime operative praksis.
- Skal have forståelse for de særlige fysiske, psykiske og sociale ledelsesvilkår med tilknyttede teorier, der gør sig gældende på et skib i Søværnet.
- Skal i et teoretisk perspektiv kunne forstå den kompleksitet som Søværnets sejlene enheder opererer i.
- Skal have forståelse for Søværnets operative virke, herunder de maskintekniske, våben- og elektroniktekniske samt taktiske værktøjer og deres interaktion.
- Skal i et teoretisk perspektiv kunne reflektere over teoriens, begrebets og metodens betydning i forhold til Søværnets operative virke i det fulde konfliktspektrum, både nationalt og internationalt.
- Skal have forståelse for praksis og anvendt metode i relation til de folkeretlige regler for magtanvendelse i forbindelse med militære operationer i og uden for væbnet konflikt, samt øvrig regulering af magtanvendelse i forbindelse med retshåndhævelsesopgaver.

Færdigheder

- Skal kunne anvende ledelsesteoretiske samt pædagogiske redskaber og teorier om maritime operationer, strategi og ledelse.
- Skal kunne planlægge, lede og fordele løsningen af de pålagte opgaver, der ligger inden for søofficerens fagområde.
- Skal kunne vurdere operative og ledelsesmæssige problemstillinger af sømilitær karakter samt begrunde og vælge relevante løsningsmodeller.
- Skal på dansk og engelsk kunne formidle praksisnære og faglige problemstillinger og løsninger til medarbejdere og foresatte samt eksterne samarbejdspartnere.

Kompetencer

- Skal kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i en daglig ledelsesmæssig og operativ kontekst i Søværnet både nationalt og internationalt.
- Skal selvstændigt kunne indgå i et tværfagligt samarbejde og tage ansvar for arbejdsprocesser og ledelsesmæssige udfordringer i det sømilitære spektrum.
- Skal som leder og rollemodel være kulturbærende og kunne påtage sig ansvar for at efterleve Søværnets værdier.
- Skal kunne tage ansvar for egen og underlagt personels udvikling inden for professionens rammer.

Uddannelsesstruktur

Grundlæggende militær Ledelse 10 ECTS	Danmark som strategisk aktør I 5 ECTS	Sømilitære operationer 10 ECTS	Maritime myndighedsopgaver 5 ECTS	Maritime Emergency Management 5 ECTS	Sømilitær ledelse 10 ECTS	Afgangsprojekt 15 ECTS
60 ECTS						

Fagligt er det gennemgående og generelle fokus i uddannelsen militær ledelse og militære operationer i en maritim kontekst. Desuden er der fokus på den maritime platform som virkemidlet i militære operationer til søs.

Det første ledelsesmodul "Grundlæggende militær ledelse" (Institut for Ledelse og Organisation – ILO) har til formål, at den studerende bliver introduceret til rammerne for det generelle virke som militær leder. Det andet ledelsesmodul "Sømilitær ledelse", der gennemføres efter de operativt orienterede moduler, sætter ledelsesvirket i en maritim kontekst og heri de særlige ledelsesmæssige forhold, som gør sig gældende på en maritim platform under de særlige maritime operationsvilkår.

I modulet "Danmark som strategisk aktør I" (Institut for Strategi - IFS) opnår den studerende en generel forståelse for Forsvaret som del af samfundet og som et internationalt og nationalt politisk virkemiddel i en strategisk kontekst.

De operativt orienterede moduler "Sømilitære operationer, "Maritime myndighedsopgaver" samt "Maritime Emergency Management" (alle Institut for Militære Operationer – IMO) er tværfaglige og har generelt til formål, at den studerende opbygger en kernefaglighed for søofficerer i såvel et teoretisk perspektiv som via konkrete cases. Søkrigshistorie indgår i modulerne.

Slutteligt gennemføres afgangprojektet, som opstartes parallelt med modulerne "Maritime Emergency Management" og "Sømilitær ledelse".

Under diplomuddannelsen inddrages de studerendes erhvervs erfaring, som er opnået ved tjeneste og funktionsuddannelse i Søværnet inden indtræden på diplomuddannelsen således, at den militære diplomuddannelse bygger på og forholder sig til det praksisnære i professionen.

Oversigt over prøver og bedømmelser

Militær diplomuddannelse for Søværnet			
Modultitel	ECTS	Eksamensform	Bedømmer
Grundlæggende militær Ledelse (ILO)	10	Mundtlig eksamen, 30 min.	Intern
Danmark som strategisk aktør I (IFS)	5	Mundtlig eksamen, 30 min.	Ekstern
Sømilitære operationer (IMO)	10	Mundtlig eksamen på baggrund af skriftlig gruppeopgave, 30 min.	Ekstern
Maritime myndighedsopgaver (IMO)	5	Skriftlig eksamen, 5 timer.	Intern
Maritime Emergency Management (IMO)	5	Mundtlig handleprøve som gruppeeksamen, 60 min.	Ekstern
Sømilitær ledelse (ILO)	10	Mundtlig gruppeeksamen, 90 min.	Ekstern
Afgangprojekt	15	Et skriftligt projekt, samt en individuel mundtlig eksamen på 30 min.	Ekstern

MILITÆR DIPLOMUDDANNELSE FOR FLYVEVÅBNET

Formål

Den militære diplomuddannelse for Flyvevåbnet har til formål at udvikle den kommende officer til at varetage løsning af den samlede opgaveportefølje på premierløjtnantsniveau.

Den personlige og faglige udvikling bibringer den studerende kompetencer til selvstændigt at varetage opgaver som officer i Flyvevåbnet, herunder virket som leder i det fulde spektrum af Flyvevåbnets operationer – nationalt som internationalt.

Den studerende skal løbende kunne reflektere over egen praksis og tage ansvar for ny læring og viden samt professionelt indgå i nationale og internationale sammenhænge.

Læringsudbytte

Efter endt "Militær diplomuddannelse for Flyvevåbnet" skal den studerende have opnået følgende specifikke delmål for læringsudbytte:

Viden

- Skal have udviklingsbaseret viden om praksis og teorier, metoder, begreber, principper og processer inden for luftoperationer, militær strategi og ledelse af relevans for virket som officer i flyvevåbnet.
- Skal have udviklingsbaseret viden om Flyvevåbnets ledelses-, styrings- og forvaltningsgrundlag.
- Skal i et videnskabsteoretisk perspektiv kunne forstå praksis, anvendt teori og metode om luftoperationer, militær strategi og ledelse af relevans for det praktiske virke som officer i Flyvevåbnet.
- Skal kunne reflektere over teoriens, begrebers og metodens betydning i forhold til Flyvevåbnets operative virke i det fulde konfliktspektrum, nationalt og internationalt.

Færdigheder

- Skal kunne planlægge og bidrage til gennemførelse af Forsvarets luftoperationer.
- Skal kunne planlægge, lede, fordele og evaluere pålagte opgaver i forhold til underlagt personel.
- Skal kunne anvende Flyvevåbnets styrings- og forvaltningsgrundlag i virket som officer.
- Skal kunne vurdere praksisnære og teoretiske problemstillinger med luftoperative, militærstrategiske og ledelsesmæssige dimensioner inden for virket i Flyvevåbnet og vælge relevante løsningsmodeller.
- Skal kunne formidle praksisnære og faglige problemstillinger og løsninger til medarbejdere og ledere inden for egen enhed, samt eksterne samarbejdspartnere under anvendelse af Forsvarets kommunikative politikker, strategier, direktiver, bestemmelser.

Kompetencer

- Skal kunne håndtere komplekse situationer under internationale operationer i relation til officerens praksis i Flyvevåbnet i overensstemmelse med de strategiske mål.
- Skal selvstændigt udøve ledelse af egen enheds opgaveløsning, herunder påtage sig medansvar for såvel proces som produkt.
- Skal som leder og rollemodel være kulturbærende og kunne påtage sig ansvar for, at efterleve flyvevåbnets værdier.
- Skal kunne identificere egne og underlagt personels læringsbehov og strukturere nødvendig kompetenceudvikling.

Uddannelsesstruktur

Grundlæggende militær Ledelse 10 ECTS	Danmark som strategisk aktør I 5 ECTS	Danmark som Strategisk Aktør II 5 ECTS	Luftoperationer, teori og doktrin 5 ECTS	Flyvevåbnets operationer 10 ECTS	Luftmilitær ledelse 5 ECTS	Planlægning af luftoperationer 5 ECTS	Afgangsprojekt 15 ECTS
60 ECTS							

Skitsen illustrerer forløbet for et fuldtidsstudium på normeret tid.

Modulerne er monofaglige med selvstændig eksamen, hvorved modulerne kan gennemføres fleksibelt¹ ud fra den studerendes og flyvevåbnets behov, afgangsprøvet skal dog altid være det sidste modul.

Det gennemgående og faglige fokus i uddannelsen udgøres af tre de kernefagligheder; militær ledelse, militær strategi og militære operationer - i en flyvevåbenkontekst. Modulerne er tilrettelagt således, at de tager afsæt i officerens kernefaglighed i et teoretisk perspektiv.

Det første obligatoriske modul "Grundlæggende militær ledelse" (Institut for ledelse og organisation – ILO) bibringer den studerende et teoretisk afsæt for at arbejde videre med personlig udvikling. Modulet "Luftmilitær ledelse" (ILO) bibringer den studerende kompetencer til at agere konstruktivt og effektivt ved udøvelse af ledelse i Flyvevåbnet.

Modulerne "Danmark som strategisk aktør I" og "Danmark som strategisk aktør II" (begge af Institut for Strategi – IFS), skaber et teoretisk fundament for at kunne indtænke samfundet som helhed og Forsvaret som et internationalt og nationalt politisk virkemiddel i en strategisk kontekst.

De operative orienterede moduler "Luftoperationer, teori og doktrin", "Flyvevåbnets operationer" og "Planlægning af luftoperationer" (alle Institut for Militære Operationer – IMO) opbygger en kernefaglighed for officerer i Flyvevåbnet i et teoretisk og praksisnært perspektiv.

Diplomuddannelsens moduler indeholder en faglig progression, der skaber en sammenhæng som fundament for tværfaglig refleksion. Progressionen understøtter de studerendes mulighed for valg af problemstilling til afgangsprøvet.

Under diplomuddannelsen inddrages de studerendes erhvervs erfaring, som er opnået ved tjeneste og funktionsuddannelse i Flyvevåbnet inden indtræden på diplomuddannelsen således, at den militære diplomuddannelse bygger på og forholder sig til det praksisnære i professionen.

Militær krigshistorie indgår i modulerne.

---

¹ Denne løsning er primært tiltænkt piloter, der skal holde operativ status samtidig med gennemførelsen af uddannelsen.

Oversigt over prøver og bedømmelser

Militær diplomuddannelse for Flyvevåbnet			
Modultitel	ECTS	Eksamensform	Bedømmer
Grundlæggende militær ledelse (ILO)	10	Individuel mundtlig eksamen, 30 min.	Intern
Danmark som strategisk aktør I (IFS)	5	Undervisningsdeltagelse.	Intern
Danmark som strategisk aktør II (IFS)	5	Individuel mundtlig eksamen på 30 min. på baggrund af synopsis.	Ekstern
Luftoperationer, teori og doktrin (IMO)	5	Individuel mundtlig eksamen, 30 min.	Intern
Flyvevåbnets operationer (IMO)	10	Individuel mundtlig eksamen, 30 min.	Ekstern
Luftmilitær ledelse (ILO)	5	Individuel skriftlig eksamen	Ekstern
Planlægning af luftoperationer (IMO)	5	Individuel mundtlig eksamen, 30 min.	Ekstern
Afgangprojekt	15	Et skriftligt projekt, samt en individuel mundtlig eksamen på 30 min.	Ekstern

MERIT

Det er almindeligvis ikke muligt at få merit for nogen af modulerne på uddannelsen, da den militære diplomuddannelse er en unik uddannelse med fokus på kompetenceudvikling indenfor militær ledelse, militære operationer og militær strategi i det danske Forsvar. Dog kan det være muligt at søge merit fra uddannelsesretningsspecifikke moduler fra en uddannelsesretning til en anden uddannelsesretning indenfor den militære diplomuddannelse. Det er den studerende selv, der skal godtgøre at læringsmålene og egne realkompetencer modsvarer de moduler, der søges merit for.

Et afgangsprøveprojekt fra en anden videregående uddannelse, f.eks. et professionsbachelorprojekt, et bachelorprojekt eller et kandidatspeciale kan ikke meritoverføres til diplomuddannelsen.

MØDEPLIGT, ORLOV OG DISPENSATION

Der er som udgangspunkt mødepligt på uddannelsen, idet de nærmere regler for frihed udarbejdes af hhv. Hærens Officersskole, Søværnets Officersskole og Flyvevåbnets Officersskole.

Forsvarsakademiet kan give orlov fra uddannelsen, når særlige tilfælde taler herfor.

Forsvarsakademiet kan give dispensation fra de regler i studieordningen, der alene er fastsat af Forsvarsakademiet, når det er begrundet i særlige forhold.

PRØVER OG BEDØMMELSER

Prøver og bedømmelser gennemføres jf. regler beskrevet i Bekendtgørelsen for Forsvarets Militære Diplomuddannelse, som i vid udstrækning henviser til regler i eksamensbekendtgørelsen for universitetsuddannelser og i karakterbekendtgørelsen.

Når bekendtgørelserne og tilhørende paragraffer, nævnt i bekendtgørelsen for Forsvarets Militære Diplomuddannelse, udgår og erstattes af nye bekendtgørelser og/eller paragraffer, vil det være de nye bekendtgørelser og/eller tilsvarende paragraffer, der vil være gældende.

Se endvidere FAKBST 180-2, Supplerende bestemmelser for eksamen, som er et supplement til de gældende regler.

Generelt skal nævnes:

Hvert enkelt modul afsluttes med en prøve med individuel bedømmelse efter 7-trins-skalaen. Ved de interne prøver foretages bedømmelsen af en eller flere undervisere og/eller andre kompetente medarbejdere fra Forsvarsakademiet. Ved de eksterne prøver foretages bedømmelsen af eksaminator og af en censor udpeget ved Forsvarsakademiets censorkorps for Forsvarets officersuddannelser.

Alle studerende er automatisk tilmeldt de prøver, der kræves, for at læringsudbyttet kan dokumenteres. Der er dog krav til, at den studerende opfylder de forudsætninger for at kunne gå til eksamen, som er yderligere beskrevet under det enkelte modul. Undtager herfor er moduler, hvor den studerende eventuelt har fået merit.

Alle prøver og bedømmelser er tilrettelagt, så der kan foretages en individuel vurdering.

Alle skriftlige og mundtlige prøver og bedømmelser foregår på dansk og/eller engelsk. Det er defineret under de enkelte moduler, hvis eksamen foregår på engelsk.

Vægtning af karakterer

For diplomuddannelsen udregnes et vægtet gennemsnit af karaktererne fra eksamenerne, på baggrund af de enkelte eksameners vurderede vægt i ECTS-point. Gennemsnittet beregnes efter nedenstående formel:

Reeksamination

Hvis studerende ikke består prøver og eksamener, skal de op til ny prøve. Reeksamination har ikke nødvendigvis samme eksamensform, som den ordinære eksamen. En studerende kan højst tre gange indstille sig til den samme prøve eller anden form for bedømmelse. Hvis den studerende ikke består en eksamen, må vedkommende afgå fra uddannelsen. Sygeeksamen/reeksamination afholdes snarest muligt efter den ordinære eksamen. Der gælder de samme regler og forskrifter, som for den ordinære eksamen. Det er ikke muligt at gå til reeksamination i moduler, der er bestået. På eksamensbeviset registreres det ikke, hvis et modul er bestået via reeksamination.

Særlige prøvevilkår

Studerende, der er ordblinde, kan efter en individuel vurdering og evt. test, tilbydes særlige prøvevilkår. Med tilbuddet sker der ikke en ændring af prøvens niveau.

Klage over eksamen

Det er muligt at klage over prøver og eksamen, herunder forhold vedr. gennemførelse af eksamen, bedømmelsen af eksamensopgaven og bedømmerne.

Klagen fremsendes til Forsvarsakademiets Studiekontor (studiekontor@fak.dk). Forsvarsakademiets Uddannelsesafdeling sagsbehandler herefter klagen med henblik på Dekanens afgørelse.

Klagen skal være skriftlig og begrundet og skal indgives senest to uger efter, at karakteren er meddelt. Fristen løber dog tidligst fra den dato, der er oplyst for meddelelsen af bedømmelsen. Dekanen kan dispensere fra klagefristen, hvis der foreligger usædvanlige forhold.

Dekanens afgørelse i klagesagen er endelig og kan ikke påklages yderligere med undtagelse af retlige (herunder forvaltningsretlige) fejl.

Eksamensbevis

Til studerende, der opfylder beståelseskriterierne, udfærdiges et eksamensbevis.

Studerende, der ikke gennemfører hele uddannelsen, kan efter anmodning få udleveret et bevis med de beståede moduler.

RETSGRUNDLAG

Studieordningens retsgrundlag udgøres af:

1. Bekendtgørelse af lov om Forsvarets formål, opgaver og organisation m.v.
2. Bekendtgørelse om Forsvarets militære diplomuddannelse
3. Bekendtgørelse om eksamen og censur ved universitetsuddannelser jf. bekendtgørelse om om
4. Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse ved universitetsuddannelser jf. bekendtgørelse om Forsvarets militære diplomuddannelse.

Retsgrundlaget kan læses på www.retsinfo.dk.

MODULBESKRIVELSER FOR OBLIGATORISKE MODULER

Obligatorisk modul: Danmark som strategisk aktør I

ETCS: 5

FORMÅL

At den studerende opnår viden om de centrale forhold, der ligger til grund for Danmarks sikkerhedspolitik, således at den studerende bliver i stand til at kunne analysere og forstå baggrunden for de nationale og internationale opgaver, den pågældende står overfor i sit virke som officer og kan handle i overensstemmelse hermed.

LÆRINGSMÅL

Efter afslutningen af Danmark som strategisk aktør I skal den studerende have opnået følgende viden, færdigheder og kompetencer:

Viden

- Skal have forståelse for Forsvarets rolle som et instrument i Danmarks samlede sikkerhedspolitik.
- Skal have forståelse for fagets teorier og metoder med udgangspunkt i forskellige videnskabssteoretiske perspektiver.
- Skal have forståelse for Forsvarets rolle i dansk sikkerheds- og udenrigspolitik og konsekvenserne af militær intervention.

Færdigheder

- Skal kunne anvende udvalgte teorier og metoder, herunder folkeret, militær strategisk teori og international politik teori til analyse af militærstrategiske problemstillinger med relevans for dansk forsvar.
- Skal kunne vurdere de muligheder og begrænsninger, der knytter sig til Danmark som strategisk aktør i internationale sammenhænge, herunder særligt ved anvendelse af militære magtmidler.
- Skal kunne formidle centrale pointer om den førte danske sikkerhedspolitik til relevante samarbejdspartnere herunder medarbejdere i Forsvaret.

Kompetencer

- Skal kunne inddrage og vurdere de forhold og prioriteringer, der ligger til grund for dansk sikkerhedspolitik som en del af en kompleks opgaveløsning.
- Skal kunne vedligeholde og udvikle egen viden om Danmarks strategiske rammevilkår til brug for egen officerspraksis.

INDHOLD

- Den internationale udvikling og dennes sammenhæng med den førte sikkerhedspolitik i Danmark og Forsvarets anvendelse.
- Danmarks internationale position, rolle, værdier og strategiske tilgang.
- Fagets metoder og teorier, herunder militærstrategisk teori, international politik teori og folkerettens regler for magtanvendelse og øvrig folkeretlig regulering.

UNDERVISNINGS - OG STUDIEFORMER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem introduktion til fagets teorier og metoder samt deres anvendelse på relevante eksempler for de enkelte værn. Hertil inddrages viden og kompetence fra andre fagområder og institutter, når det er relevant.

Undervisningen lægger stor vægt på studentercentrerede læringsaktiviteter. De studerende understøttes i deres egen udvikling via forberedelse, mundtlige fremlæggelser, inddragende diskussioner og gruppearbejde.

Der lægges vægt på studieaktiviteter, der fremmer kritisk tænkning, forståelse for fagets videnskabsteoretiske grundlag og som understøtter formidlingskompetence.

EKSAMEN

For den militære diplomuddannelse for Søværnet gennemføres en individuel mundtlig eksamen på 30 min. inkl. votering med afsluttende karakter efter 7-trinsskalaen og ekstern censur.

For den militære diplomuddannelse for Hæren udprøves modulets læringsmål gennem aktiv undervisningsdeltagelse. Bedømmelsen af den aktive undervisningsdeltagelse foretages af underviseren og kan være bestået eller ikke bestået. Kravet til bedømmelsen "bestået" er, at den studerende viser et tilfredsstillende niveau gennem aktiv deltagelse i gruppearbejde, undervisningsaktiviteter og ved mundtlige fremlæggelser.

For den militære diplomuddannelse for Flyvevåbnet udprøves modulets læringsmål gennem aktiv undervisningsdeltagelse. Bedømmelsen af den aktive undervisningsdeltagelse foretages af underviseren og kan være bestået eller ikke bestået. Kravet til bedømmelsen "bestået" er, at den studerende viser et tilfredsstillende niveau gennem aktiv deltagelse i gruppearbejde, undervisningsaktiviteter og ved mundtlige fremlæggelser.

Obligatorisk modul: Grundlæggende militær ledelse

ETCS: 10

FORMÅL

Formålet er, at den studerende som militær leder bliver i stand til at lede personelenheder, som normalt tildeles premierløjtnanten samt reflektere over egen ledelsespraksis med henblik på at skabe forudsætning for udvikling.

LÆRINGSMÅL

Efter afslutningen af Grundlæggende militær ledelse skal den studerende have opnået følgende viden, færdigheder og kompetencer:

Viden

- Skal have viden om Forsvarets ledelsesdoktriner og -teknikker og generelle, udviklingsbaserede ledelses- og organisationsteorier.
- Skal have forståelse for vilkår for god opgaveløsning, herunder individets og gruppens udvikling og adfærd i en militær kontekst.
- Skal identificere og reflektere over egne grundlæggende ledelsesmæssige udfordringer og beslutningstagen under fysisk og psykisk pres.

Færdigheder

- Skal kunne anvende Forsvarets ledelsesredskaber og generelle, udviklingsbaserede teorier som grundlag for ledelse på det laveste militære officersniveau.
- Skal kunne vurdere grundlæggende ledelsesmæssige udfordringer på såvel individ som gruppeniveau, samt begrunde, vælge og formidle ledelsesmæssige løsninger under hensyntagen til opgaven, tiden og de situationsdannende ledelsesmæssige faktorer.

Kompetencer

- Skal i forbindelse med daglig ledelse og uddannelse kunne træffe og formidle beslutninger samt kunne tilpasse disse til komplekse situationer.
- Skal kunne lede og bidrage til personel og gruppens udvikling i rammen af ledelsesdoktriner og -teknikker, herunder kunne bedømme og kompetenceudvikle underlagt personel under inddragelse af relevant ledelsesteori.
- Kunne samarbejde med over-, side- og underordnet personel.

INDHOLD

- Forsvarets Ledelsesgrundlag.
- Individets og gruppens udvikling.
- Beslutninger og forandringer.
- Organisationsstruktur og -kultur.
- Militær etik og moral.
- Dialogiske værktøjer og samtaleteknikker.
- Videnskabsteoretisk refleksion over egen ledelsespraksis.

UNDERVISNING - OG STUDIEMETODER

Der undervises i grundlæggende ledelses- og organisationsteori på individ- og gruppeniveau og individuel beslutningstagen med udgangspunkt i Forsvarets ledelsesdoktriner og -teknikker.

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem teori, cases og praktisk lederudviklingsøvelse.

Undervisningen gennemføres med anvendelse af forskellige undervisningsformer med vægt på former som styrker den studerendes evne til at analysere, reflektere og formidle modulets centrale problemstillinger mundtligt.

Der vil blive lagt særlig vægt på studieaktiviteter som bl.a. oplæg fra underviser og studerende, gruppearbejde, casearbejde samt diskussion og refleksion. Der skal udarbejdes et skriftligt gruppeprodukt.

Undervisningen stiller krav til, at såvel underviser som studerende er i stand til at veksle mellem forskellige roller.

Undervisningsformen spænder over lærerstyret undervisning, vejledning og understøttelse af de studerendes refleksion og sparring om gruppeprojektet. Tilsvarende spænder den studerendes rolle over aktiv deltagelse i lærerstyret undervisning og selvstændig tilrettelæggelse af gruppe- og casearbejde.

EKSAMEN

Det er en forudsætning for at gå til eksamen, at der er afleveret et skriftligt gruppeprodukt.

Mundtlig eksamen, 30 min. eksamination inkl. votering og omskiftning. Den studerende indleder eksamen med et kort oplæg på baggrund af tidligere afleveret skriftligt gruppeprodukt. Fremlæggelsen omhandler en relevant praksisnær problemstilling indenfor modulets emner.

Intern censur.

Obligatorisk modul: Afgangsprøjet

ETCS: 15

Formål

Formålet er, at den studerende bliver i stand til selvstændigt at identificere, reflektere og analysere en praksisorienteret militær problemstilling samt diskutere og/eller begrunde eventuelle løsnings- og/eller handlemuligheder gennem anvendelse af teori og metode.

Læringsmål

Efter afslutningen af afgangsprøjet skal den studerende have opnået følgende viden, færdigheder og kompetencer:

Viden

- Skal i et videnskabsteoretisk perspektiv kunne forstå og skelne mellem forskellige teorier og metoder i forhold til en praksisorienteret militær problemstilling indenfor officersvirket.
- Skal kunne reflektere over anvendelse af teori og metode i relation til en praksisorienteret militær problemstilling indenfor officersvirket.

Færdigheder

- Skal kunne identificere relevante praksisorienterede militære problemstillinger indenfor officersvirket.
- Skal kunne anvende relevant empiri samt teorier og metoder indenfor militær ledelse, militære operationer og militær strategi til at analysere praksisnære militære problemstillinger.
- Skal kunne perspektivere, vurdere og diskutere og / eller begrunde valg af relevante løsnings- og / eller handlemuligheder indenfor praksisnære militære problemstillinger.
- Skal kunne formidle og diskutere praksisnære og faglige militære problemstillinger, analyser, perspektiveringer i relevante fora.

Kompetencer

- Skal kunne undersøge komplekse militære problemstillinger indenfor officersvirket.
- Skal kunne komme med forslag til at justere og udvikle officerens praksis og den militære opgaveløsning indenfor en militær etik.
- Skal kunne arbejde selvstændigt såvel fagligt som tværfagligt.

Afgangsprøjetets indhold og form

Arbejdet med afgangsprøjet skal relateres til studiets fagområder og uddybe arbejdet med disse. Hvor meget de forskellige fagområder vægtes og fylder i projektet, afhænger af den identificerede og godkendte praksisorienterede militære problemstilling.

Den militære problemstilling skal tage udgangspunkt i hhv. Hæren, Søværnet eller Flyvevåbnet afhængig af den uddannelsesretning, den studerende tager.

Der vil blive undervist i videnskabsteori og metode samt i almene akademiske værktøjsfag.

Under forløbet gennemføres et eller flere opponenterseminarer.

Den studerende skal i stor udstrækning selv tilrettelægge sit arbejde med afgangsprøjet, herunder empiriindhentning, analyser og skrivearbejde. Der bliver stillet en vejleder til rådighed.

Afgangsprøjetets eksamen

Eksamen består af et skriftligt projekt skrevet enten individuelt eller i grupper à op til tre studerende samt en individuel mundtlig eksamination på 30 minutter inkl. votering med udgangspunkt i det skriftlige projekt.

Afgangsprojektet skrives på dansk og skal have et omfang af maks. 45 normalsider for individuelt projekt à 2400 anslag med mellemrum (i alt 108.000 anslag), maks. 60 normalsider for grupper af to studerende à 2400 anslag med mellemrum (i alt 144.000 anslag), og maks. 70 normalsider à 2400 anslag med mellemrum (i alt 168.000 anslag) for grupper af tre studerende.

For alle projekttyper gælder, at omfanget er ekskl. forside, abstract, indholdsfortegnelse, litteraturliste, fodnoter og bilag. Projektet skal forsynes med et abstract af ½ - 1 side på engelsk. Dette tæller ikke med i afgangsprjektets omfang.

I vurderingen af det skriftlige projekt inkl. abstract indgår stave- og formuleringsevne. Vægten lægges dog på opfyldelse af læringsmål herunder evnen til at reflektere over teori og praksis på et akademisk niveau.

Den endelige karakter er en samlet vurdering af både det skriftlige produkt og den mundtlige præstation.

Det er en forudsætning for at kunne gå til eksamen, at den studerende har bestået diplomuddannelsens øvrige moduler.

MODULBESKRIVELSER FOR UDDANNELSESRETNING HÆREN

Modul: Grundlæggende landmilitær taktik

ETCS: 10

FORMÅL

Formålet er, at den studerende lærer at overveje for og indsætte en mekaniseret infanteriunderafdeling i rammen kampbataljonen, i offensive, defensive og forudsætningskabende taktiske aktiviteter.

LÆRINGSMÅL

Efter afslutningen af Grundlæggende landmilitær taktik skal den studerende have opnået følgende viden, færdigheder og kompetencer:

Viden

- Skal have viden om krigshistoriens betydning for professionsforståelsen i hæren.
- Skal have viden om krigens love og øvrig folkeretlig regulerings betydning for militære operationer.
- Skal have forståelse for det doktrinære grundlag på bataljonsniveau.
- Skal kunne reflektere over taktiske doktriner og overvejelsesmetodik i Hæren i relation til taktiske problemstillinger.

Færdigheder

- Skal kunne anvende krigshistoriske eksempler til at identificere afgørende faktorer i relation til grundlæggende taktiske aktiviteter.
- Skal kunne vurdere grundlæggende taktiske problemstillinger samt begrunde og vælge en løsning under hensyntagen til opgaven, tiden og de situationsdannende faktorer samt krigens love mv.
- Skal kunne formidle mundtligt og skriftligt til underlagt personel, hhv. overordnede, indenfor den taktiske føringsvirksomhed.

Kompetencer

- Skal i forbindelse med føring af militære operationer kunne tilpasse planen under hensyntagen til opgaven og situationens udvikling.
- Skal som underafdelingschef kunne samvirke med andre kamp- og kampstøtteenheder, under hensyntagen til kommando- og kontrolforhold.

INDHOLD

- Grundlæggende begreber, teorier, doktriner og overvejelsesmetodik indenfor militære operationer.
- Det doktrinære grundlag for den mekaniserede infanteriunderafdeling indsat i offensive, defensive og forudsætningskabende taktiske aktiviteter i rammen af kampbataljonen.
- Overvejelse for og indsættelse af den mekaniserede infanteridelingen i rammen af den mekaniserede infanteriunderafdeling.
- Krigens love og øvrig folkeretlig regulerings betydning for militære operationer.
- Militær krigshistorie- og krigsteori, omhandlende klassiske krigsteorier samt den militære udvikling.

UNDERVISNINGS - OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning imellem teori og cases med vægt på at styrke den studerendes evne til at analysere, reflektere og formidle taktiske problemstillinger mundtligt og skriftligt.

Undervisningen tager udgangspunkt i taktiske cases, der via den deduktive metode, in casu OPTISUMU, sætter den studerende i stand til individuelt at analysere en taktisk problemstilling herunder formidle beslutningen til undergivent personel, hhv. overordnede.

Undervisningen vil indledningsvist fokusere på overvejelsesmetodik med instruktive overvejelser og efterfølgende en didaktisk model med overvejelser, taktiske udtrykninger, føringsvirksomhed, simulering samt refleksion i rammen af kompagniordegruppen.

Der vil i undervisningen blive koblet til militær krigshistorie og krigsteori via aktuelle eksempler, samt krigens love og øvrig folkeretlig regulerings betydning for militære operationer.

EKSAMEN

Eksamen gennemføres som en individuel skriftlig udprøvning, hvor den studerende på baggrund af en taktisk problemstilling, gennemfører taktiske overvejelser og befaler for indsættelse af en mekaniseret infanteriunderafdeling.

Den samlede tid til eksamen er 6 timer.

Intern censur.

Modul: Danmark som strategisk aktør II

ETCS: 5

FORMÅL

At den studerende opnår viden om de strategiske miljøer, der er relevante for Danmarks ageren som strategisk aktør. Endvidere er formålet, at den studerende bliver i stand til selvstændigt at anvende fagets teori og metoder til at analysere konkrete strategiske miljøer og kunne identificere handlemuligheder i henhold hertil af relevans for eget værn og for Forsvaret.

LÆRINGSMÅL

Efter afslutningen af Danmark som strategisk aktør II skal den studerende have opnået følgende viden, færdigheder og kompetencer:

Viden

- Skal have samfundsfagligt baseret viden om, hvorledes danske strategier og prioriteringer eksekveres i rammen af multilaterale og regionale samarbejder.
- Skal have viden om metoder og overvejelser i forbindelse med empiriindhentning.

Færdigheder

- Skal kunne anvende teorier om international politik, strategi og folkeret samt andre udvalgte samfundsfaglige perspektiver med henblik på at kunne analysere og vurdere udviklingen i et strategisk miljø med relevans for eget værn.
- Skal kunne indhente empiri med henblik på at kunne analysere udviklingen i et strategisk miljø med relevans for Forsvarets virke.
- Skal kunne formidle centrale pointer om det internationale strategiske miljø til relevante samarbejdspartnere herunder medarbejdere i Forsvaret.
- Skal kunne reflektere selvstændigt over konsekvenserne af militær intervention i væbnede konflikter i relation til egen kommende officerspraksis.

Kompetencer

- Skal selvstændigt kunne inddrage og vurdere de forhold og prioriteringer, der gør sig gældende ved en dansk indsættelse med udgangspunkt i eget værns rolle og opgaver.
- Skal selvstændigt kunne udvikle og vedligeholde egen viden om konflikt og strategi til brug for egen officerspraksis.

INDHOLD

- Fagets teorier og metoder, herunder krigens love og øvrig folkeretlig regulering, strategi, samfundsfaglige perspektiver og international politik.
- Teorier til støtte i analyser af lokale sikkerhedspolitiske forhold i relation til værnets opgaveløsning.
- Arbejde med egen empiri til forståelse og videreudvikling af egen viden om Danmark som strategisk aktør.
- Værnsspecifikt casearbejde med praksisnære problemstillinger.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem introduktion til fagets teorier og metoder og deres anvendelse på relevante cases for de enkelte værn. Hertil inddrages kompetence fra andre fagområder og institutter, når det er relevant.

Undervisningen lægger vægt på studentercentrerede læringsaktiviteter som forberedelse, fremlæggelser og inddragende diskussioner, herunder også selvstændig empiriindhentning og bearbejdning.

Der lægges vægt på læringsaktiviteter, der fremmer kritisk tænkning, forståelse for fagets videnskabsteoretiske grundlag og som understøtter både skriftlig og mundtlig formidlingskompetence.

I forløbet arbejdes med læringsaktiviteter, der understøtter eksamensformen, herunder selvstændig empiriindhentning og træning af synopsis-skrivning, herunder udarbejdelse af problemformulering og operationalisering af teorier.

EKSAMEN

Det er en forudsætning for at kunne gå til eksamen i modulet, at den studerende har bestået modulet "Danmark som strategisk aktør I".

Eksamen gennemføres som en individuel mundtlig eksamen på 30 min. inkl. votering på baggrund af en skriftlig synopsis med afsluttende karakter efter 7-trinsskalaen og ekstern censur.

Modul: Grundlæggende landmilitære operationer

ETCS: 10

FORMÅL

Formålet er, at den studerende lærer med begrænset tid til rådighed at overveje for og indsætte en mekaniseret infanteriunderafdeling i rammen af kampbataljonen, i offensive, defensive og forudsætningskabende taktiske aktiviteter, i komplekse militære operationer.

LÆRINGSMÅL

Efter afslutningen af Grundlæggende landmilitære operationer skal den studerende have opnået følgende viden, færdigheder og kompetencer:

Viden

- Skal have viden om krigshistoriens betydning for metode- og doktrinudvikling i hæren.
- Skal have forståelse for det doktrinære grundlag på bataljonsniveau.
- Skal have forståelse for krigens love og øvrig folkeretlig regulerings betydning for militære operationer.
- Skal kunne reflektere over taktiske doktriner og overvejelsesmetodik i Hæren i relation til komplekse taktiske problemstillinger herunder stille sig kritisk overfor egne taktiske løsninger.

Færdigheder

- Skal kunne anvende krigshistoriske eksempler til at identificere afgørende faktorer i relation til aktuelle taktiske aktiviteter.
- Skal kunne vurdere en kompleks taktisk problemstilling samt begrunde og vælge en løsning under hensyntagen til opgaven, tiden, de situationsdannende faktorer samt krigens love mv.
- Skal kunne formidle mundtligt og skriftligt til underlagt personel, hhv. overordnede, indenfor den taktiske føringsvirksomhed.

Kompetencer

- Skal i forbindelse med føring af militære operationer kunne afvige fra planen under hensyntagen til opgaven og situationens udvikling.
- Skal som underafdelingschef kunne samvirke, herunder indsætte, tilgæede kamp- og kampstøtteenheder under hensyntagen til kommando- og kontrolforhold.

INDHOLD

- Begreber, teorier, doktriner og overvejelsesmetodik indenfor komplekse militære operationer.
- Det doktrinære grundlag for den mekaniserede infanteriunderafdeling indsat i offensive og defensive taktiske aktiviteter i sammenhæng med forudsætningskabende taktiske aktiviteter i rammen af kampbataljonen.
- Overvejelse for og indsættelse af den mekaniserede infanteridelingen i rammen af den mekaniserede infanteriunderafdeling.
- Krigens loves og øvrig folkeretlig regulerings betydning for militære operationer.
- Militær krigshistorie- og krigsteori omhandlende klassiske krigsteorier samt den militære udvikling.

UNDERVISNING - OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning imellem teori og cases med vægt på at styrke den studerendes evne til selvstændigt at kunne analysere, reflektere og formidle komplekse taktiske problemstillinger mundtligt og skriftligt.

Undervisningen tager udgangspunkt i taktiske cases, der via den deduktive metode, in casu OPTISUMU, sætter den studerende i stand til individuelt, med begrænset tid til rådighed, at analysere en taktisk problemstilling og herunder argumenteret formidle beslutningen til under-

givent personel, hhv. overordnede. Undervisningen vil tage sit udgangspunkt i en didaktisk model med overvejelser, taktiske udtrykninger, føringsvirksomhed, simulering samt refleksion i rammen af kompagniordegruppen.

Krigens love mv. vil være integreret i de taktiske scenarier.

Der vil i undervisningen blive draget paralleller til den militære krigshistorie og herunder krigsteori for at styrke den studerendes forståelse for det doktrinære grundlag.

EKSAMEN

Det er en forudsætning for at kunne gå til eksamen i modulet, at den studerende har bestået modulet "Grundlæggende landmilitær taktik".

Eksamen gennemføres som en individuel mundtlig udprøvning, hvor den studerende på baggrund af en taktisk problemstilling gennemfører hastige overvejelser og argumenteret formidler beslutningen.

Den samlede tid til eksamen er 60 minutter inkl. votering.

Ekstern censur.

Modul: Føring

ETCS: 5

FORMÅL

Formålet er, at den studerende bliver i stand til at lede og føre personel og enheder under militære operationer.

LÆRINGSMÅL

Efter afslutningen af modulet Føring skal den studerende have opnået følgende viden, færdigheder og kompetencer:

Viden

- Skal have forståelse for Hærens tilgang til ledelse i forbindelse med militære operationer og de psykologiske faktorer, der påvirker personel og enheder forud for, under og efter militære operationer.
- Skal kunne reflektere over egne ledelses- og føringsmæssige udfordringer og beslutningstagen under fysisk og psykisk pres.

Færdigheder

- Skal kunne anvende krigshistoriske eksempler til at identificere afgørende faktorer i relation til at lede og føre personel og enheder under militære operationer.
- Skal kunne vurdere komplekse ledelses- og føringsmæssige problemstillinger, samt begrunde og træffe en beslutning under hensyntagen til opgaven, tiden og de situationsdannende faktorer.
- Skal under operationer kunne træffe begrundede beslutninger under fysisk og psykisk pres, og formidle disse på en hensigtsmæssig måde til underlagt personel og øvrige samarbejdspartnere.

Kompetencer

- Skal i rammen af militære operationer kunne udvikle, samarbejde, føre, lede sig selv og andre under hensyntagen til kampens vilkår.

INDHOLD

- Kampmoral og kampkraft
- Ledelse og pres/coping-strategier
- Praktisk ledelse
- Mission Command
- Psykologi og krigen/operationen
- Kreativitet og mod
- Etik
- Krigshistorie
- Ledelse i operationen

UNDERVISNING - OG STUDIEMETODER

Der undervises med udgangspunkt i principperne for føring og føringsvirksomhed indenfor grundlæggende ledelses- og militærpsykologi på individ- og gruppeniveau.

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem teori og cases.

Undervisningen gennemføres med anvendelse af forskellige undervisningsformer med vægt på former som styrker den studerendes evne til at analysere, reflektere og formidle modulets centrale problemstillinger mundtligt.

Der vil blive lagt særligt vægt på studieaktiviteter som bl.a. oplæg fra lærer og studerende, gruppearbejde, praktisk ledelse, casearbejde samt diskussion og refleksion.

Undervisningen stiller krav til, at såvel lærer som studerende er i stand til at veksle mellem forskellige roller.

Undervisningsformen spænder over lærerstyret undervisning, vejledning og understøttelse af de studerendes refleksion. Tilsvarende spænder den studerendes rolle over aktiv deltagelse i lærerstyret undervisning og selvstændig tilrettelæggelse af gruppe- og casearbejde.

EKSAMEN

Der gennemføres en gruppeeksamen, hvor hvert medlem indleder med et kort oplæg.

Der gives en individuel karakter.

Ekstern censur.

MODULBESKRIVELSER FOR UDDANNELSESRETNING SØVÆRNET

Modul: Sømilitære operationer

ETCS: 10

FORMÅL

Formålet med modulet er, at den studerende får viden om og forståelse for Søværnets virke og rolle i samvirke med andre værn og ikke-militære aktører, således at den studerende er i stand til at indgå i ledelsen af, og kan anvende doktrinære metoder og redskaber til planlægning og gennemførelse af, maritime militære operationer. Samtidig er formålet, at den studerende kan håndtere komplekse situationer, herunder indgå i et fagligt og tværfagligt samarbejde.

LÆRINGSMÅL

Efter afslutningen af Sømilitære operationer skal den studerende have opnået følgende viden, færdigheder og kompetencer:

Viden

- Skal have viden om officersprofessionens militære operative praksis herunder anvendt teori og metode.
- Skal have forståelse for værnenes virke og rolle i militære operationer.
- Skal have forståelse for samvirket med andre aktørers betydning i militære operationer.
- Skal have forståelse for doktrin og operative analysemetoder indenfor Søværnets virke.
- Skal have forståelse for krigens love og de dele af den øvrige folkeretlige regulering, der relaterer sig til deres virke som officerer.

Færdigheder

- Skal på et doktrinært grundlag kunne vurdere taktiske problemstillinger med henblik på at kunne begrunde og vælge relevante løsninger under iagttagelse af folkeretlige og mandatmæssige begrænsninger.
- Skal kunne formidle militære operative problemstillinger, løsningsforslag og anvendt doktrin til sideordnet og underlagt personel.
- Skal kunne formidle militærfagligt ordforråd og terminologi på engelsk i forbindelse med planlægning og gennemførelse af maritime militære opgaver.

Kompetencer

- Skal kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer under militære indsættelser.
- Skal kunne deltage i planlægning, ledelse og gennemførelse af maritime militære operationer, herunder med ikke-militære aktører.

INDHOLD

- Metode og analysemodeller.
- Militære doktriner.
- Krigsteoretiske studier.
- Værnsspecifikke fuldspektrum operationer.
- Militære operationer generelt, samt deres bidrag i en samtænkt indsats.
- De folkeretlige regler for sømilitære operationer, herunder krigens love og relevante dele af havretten.
- Ledelse, styring, planlægning og gennemførelse af maritime militære operationer på taktisk niveau.
- Militærfagligt ordforråd på engelsk.
- Søkrigshistorie.

UNDERVISNINGS - OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem teori og casearbejde. Undervisningen gennemføres med anvendelse af forskellige undervisningsformer, med vægt på former som styrker den studerendes evne til at analysere, reflektere og formidle modulets centrale problemstillinger både mundtligt og skriftligt.

Der vil blive lagt særligt vægt på studieaktiviteter som stabs/gruppearbejde, casearbejde, situationsspil og simulation samt diskussion, sparring og refleksion.

Undervisningen stiller krav til, at såvel lærer som studerende er i stand til at veksle mellem forskellige roller. Undervisningsformen spænder over lærerstyret undervisning, vejledning og understøttelse af de studerendes refleksion. Tilsvarende spænder den studerendes rolle over aktiv deltagelse i lærerstyret undervisning og selvstændig tilrettelæggelse af gruppe- og casearbejde.

Under modulet skal de studerende i grupper udarbejde to mundtlige oplæg, hvoraf det ene er på engelsk, med tilhørende studieprodukter.

De studerende præsenteres for forskellige strategier for ordforrådstilegnelse og laver øvelser, der styrker den præcise anvendelse af militærfaglig terminologi.

De studerende skal udarbejde to studieprodukter under modulet.

EKSAMEN

Det er en forudsætning for at kunne gå til eksamen, at den studerende har afleveret modulets to studieprodukter.

Eksamen gennemføres som en mundtlig eksamen på baggrund af en skriftlig gruppeopgave. En gruppe kan være op til seks studerende.

Eksamen tilrettelægges, så det er muligt at foretage en individuel bedømmelse.

Den mundtlige eksamen gennemføres med et indledende gruppeoplæg, hvorefter gruppemedlemmerne eksamineres enkeltvis i op til 30 minutter inkl. votering.

Den studerende gives én samlet karakter.

Ekstern censur.

Modul: Maritime myndighedsopgaver

ETCS: 5

FORMÅL

Formålet med modulet er, at den studerende opnår viden om statens rettigheder og pligter til søs og lærer at anvende de værktøjer, der ligger til grund for den maritime myndighedsudøvelse og de maritime styrkers rolle som en del af statens magtapparat.

Modulet dækker danske maritime myndighedsopgaver i hele rigsfællesskabet.

LÆRINGSMÅL

Efter afslutningen af Maritime myndighedsopgaver skal den studerende have opnået følgende viden, færdigheder og kompetencer:

Viden

- Skal have grundlæggende viden om det nationale doktrinære grundlag for Forsvarets udøvelse af maritime myndighedsopgaver.
- Skal have forståelse for struktur og kommandoforhold for udøvelse af de nationale maritime myndighedsopgaver.

Færdigheder

- Skal kunne anvende relevant national doktrin i forhold til suverænitetshævdelse, farvandsovervågning og støtte til samfundet.
- Skal kunne anvende havretten til at vejlede skibschefen i relation til enhedens rettigheder til søs.
- Skal på både dansk og engelsk kunne virke som fagspecifik formidler af statens rettigheder og pligter til søs.

Kompetencer

- Skal selvstændigt på baggrund af relevante love og konventioner kunne vurdere operative problemstillinger i relation til statens rettigheder og pligter til søs og komme med forslag til løsninger.

INDHOLD

- Statsmagtsteori.
- Havret.
- Politimyndigheden til søs.
- Billedopbygning og farvandsovervågning.
- Suverænitetshævdelse.
- Støtte til samfundet.
- Fagspecifik engelsk.

UNDERVISNING - OG STUDIEMETODER

Der undervises med udgangspunkt i regelkompleks, der bygger på praksis.

Undervisningen gennemføres med anvendelse af forskellige undervisningsformer, med vægt på former som styrker den studerendes evne til at analysere, reflektere og formidle modulets centrale problemstillinger mundtligt og skriftligt.

Den studerendes forståelse for modulets indhold styrkes gennem brug af eksterne foredragsholdere, som har arbejdet med modulets centrale problemstillinger i deres daglige virke i Forsvaret.

Der vil blive lagt særligt vægt på studieaktiviteter som oplæg fra lærer og studerende, gruppearbejde, casearbejde samt diskussion og refleksion.

En del af de anvendte tekster vil være på engelsk, ligesom dele af undervisningen, forberedende opgaver og præsentationer gennemført af de studerende kan være på engelsk.

Den studerende skal igennem modulet udarbejde to studieprodukter, hvoraf minimum et er en skriftlig opgave.

EKSAMEN

Det er en forudsætning for at kunne gå til eksamen, at den studerende har afleveret modulets to studieprodukter.

Eksamen gennemføres som en individuel skriftlig eksamen på fem timer, hvor den studerende blandt andet skal behandle udvalgte dele af havretten i relation til statens rettigheder og pligter til søs.

Intern censur.

Modul: Maritime Emergency Management

ETCS: 5

FORMÅL

Formålet med modulet er, at den studerende opnår det teoretiske og metodiske grundlag for at udvikle evnen til at træffe hensigtsmæssige beslutninger under den maritime kamp.

Den studerende opnår forståelse for krigsskibe som komplekse adaptive systemer og efter modulet kan de vurdere trusler mod skibet med henblik på at opstille modforanstaltninger.

De studerende kan udpege skibets styrker og svagheder for at være i stand til at udvælge løsninger, når systemerne påvirkes af skader på skibet.

LÆRINGSMÅL

Efter afslutningen af Maritime Emergency Management skal den studerende have opnået følgende viden, færdigheder og kompetencer:

Viden

- Skal have grundlæggende viden inden for et udvalg af maritime emergency management teori der kobler sig til den maritime kamp.
- Skal på baggrund af maritime emergency management teori forstå de metoder, der anvendes i den sømilitære praksis.
- Skal kunne forstå egen placering og rolle under den maritime kamp.

Færdigheder

- Skal kunne identificere og analysere trusler mod skibet på baggrund af fagets teori.
- Skal på baggrund af teorien kunne vurdere effekterne på et krigsskib, når systemet bliver påvirket af en trussel.
- Skal kunne udvælge og begrunde løsninger, der sikrer, at krigsskibet kan løse opgaven.

Kompetencer

- Skal kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer herunder deltage i planlægningen, gennemførelsen og evalueringen af den maritime kamp på dansk og engelsk.
- Skal kunne indgå i et samarbejde på tværs af fagligheder ombord på et krigsskib.

INDHOLD

- Den avancerede maritime platform.
- Mennesket i systemet.
- Emergency Management.
- Engelsk og krisekommunikation.

UNDERVISNING - OG STUDIEMETODER

Undervisningen består delvist af praktiske øvelser og teoretisk undervisning. De praktiske øvelser tager udgangspunkt i "Battle Damage Management" (BDM), hvor kadetterne inddrages i planlægningen og gennemførelsen af øvelserne. Formålet er, at alle opnår et fælles sprog, som læringsaktiviteterne under modulet tager udgangspunkt i. Derudover tilbydes de studerende tværfaglig indsigt ved at deltage i BDM.

Den øvrige del af undervisningen bliver tilrettelagt med udgangspunkt i, at de studerende tilbydes forelæsninger, der har til formål at sætte rammerne for, at de studerende bliver i stand til at koble teorien til den sømilitære praksis.

På modulet vil størstedelen af læringsaktiviteterne foregå i grupper, hvor de studerende får mulighed for at udfolde teorien. De studerende er ansvarlige for at udfylde tiden under grup-

pearbejdet, hvor opgaverne, der bliver stillet, er udformet således, at de tilbyder de studerende et læringsrum, hvor de får mulighed for at opnå læringsmålene.

De studerende skal udarbejde to studieprodukter under modulet, hvoraf det ene foregår på engelsk.

EKSAMEN

Det er en forudsætning, at de studerende har afleveret begge studieprodukter, for at de kan gå til eksamen.

Eksamen gennemføres som en gruppeeksamen på 60 minutters varighed.

Eksamen er baseret på en case, hvor de studerende har 45 minutter til at præsentere en analyse af casen. Efterfølgende vil gruppen blive eksamineret. Der kan blive stillet spørgsmål til modulets samlede indhold for at kvalificere bedømmelsesgrundlaget.

Både under det indledende oplæg og den efterfølgende eksamination, skal hver enkelt studerendes bidrag fremstå tydeligt.

Der vil blive foretaget en individuel vurdering og bedømmelse.

Ekstern censur.

Modul: Sømilitær ledelse

ETCS: 10

FORMÅL

Formålet med modulet er, at den studerende kan fungere som leder om bord på et skib i Søværnet og indgå i skibets organisation under de særlige fysiske, psykiske og sociale forhold, som gør sig gældende i det maritime miljø.

LÆRINGSMÅL

Efter afslutningen af Sømilitær ledelse skal den studerende have opnået følgende viden, færdigheder og kompetencer:

Viden

- Skal have viden om de særlige fysiske, psykiske og sociale ledelsesvilkår, der gør sig gældende om bord på et skib i Søværnet.
- Skal have forståelse for ledelsesmæssige-, psykologiske- og pædagogiske teorier, der er relevante for at forstå de maritime ledelsesvilkår og den maritime opgaveløsning.
- Skal have forståelse for militær retsplejelov og straffelov samt disciplinarlov og anvendelsen heraf.

Færdigheder

- Skal kunne varetage rollen som underviser i det sømilitære læringsmiljø, og herunder identificere medarbejdernes læringsbehov i forhold til skibets opgaveløsning.
- Skal kunne forholde sig analyserende til ledelsesmæssige problemstillinger på skriftligt engelsk i et nuanceret sprog, der understøtter beskrivelse, argumentation og refleksion.
- Skal kunne vurdere praksisnære ledelsesmæssige problemstillinger, og begrunde valg af handling på baggrund heraf.
- Skal kunne vurdere psykologiske stressreaktioner, som kan forekomme i det sømilitære arbejdsmiljø, samt begrunde valg af handling på baggrund heraf.
- Skal kunne formidle ledelsesmæssige, psykologiske og pædagogiske problemstillinger og analyser heraf til sideordnede, underlagte medarbejdere og foresatte.

Kompetencer

- Skal skriftligt og mundtligt kunne identificere og analysere ledelsesmæssige situationer og problemstillinger i Søværnet med henblik på, at fremkomme med vurderinger og/eller løsningsforslag.
- Skal kunne fungere som leder og indgå i samarbejde om bord på et skib i Søværnet i driftsmæssig og operativ kontekst.

INDHOLD

- Kommunikation.
- Forandringsforståelse.
- Det maritime arbejdsmiljø.
- Det maritime læringsmiljø.
- Motivation.
- Psykologiske reaktioner i operativt perspektiv.
- Professionsspecifik engelsk.

UNDERVISNING - OG STUDIEMETODER

Undervisningen gennemføres med anvendelse af forskellige undervisningsformer, der styrker den studerendes evne til at analysere, reflektere og formidle modulets centrale spørgsmål og temaer. Dette sker igennem lærerstyret undervisning, gruppearbejde, vejledning og understøttelse af de studerendes refleksion.

Der vil blive lagt særligt vægt på at inddrage de studerendes erfaringer i undervisningen. Den studerendes rolle veksler mellem aktiv deltagelse i lærerstyret undervisning og selvstændig tilrettelæggelse og formidling af gruppe- og casearbejde.

Der afleveres et skriftligt studieprodukt på engelsk i løbet af modulet.

Projekt sømilitær ledelse

Projekt sømilitær ledelse er en undervisningsøvelse, hvor den studerende får ansvar for egen læring i et praksisrelevant miljø.

Under Projekt Sømilitær Ledelse vil den studerende i grupper få ansvar for at strukturere en mindre undersøgelse, som skal danne grundlag for eksamensprojektet, men også for videndeling om praksisnære ledelsesmæssige situationer og problemstillinger i undervisningen.

Det skriftlige produkt må højst have et omfang af 20 normalsider (48000 anslag).

EKSAMEN

Det er en forudsætning for at kunne gå til eksamen, at det skriftlige studieprodukt er afleveret.

Eksamen gennemføres som en mundtlig gruppeeksamen med individuel vurdering på baggrund af det skriftlige produkt udarbejdet i Projekt Sømilitær Ledelse.

Eksaminationen varer i alt 90 minutter inkl. votering og omskiftning. Herunder må gruppens indledende oplæg vare højst 30 minutter. Efterfølgende vil gruppen blive eksamineret. Der kan blive stillet spørgsmål til modulets samlede indhold for at kvalificere bedømmelsesgrundlaget.

Både under det indledende oplæg og den efterfølgende eksamination, skal hver enkelt studerendes bidrag fremstå tydeligt.

Der vil blive foretaget en individuel vurdering og bedømmelse.

Ekstern censur.

MODULBESKRIVELSER FOR UDDANNELSESRETNING FLYVEVÅBNET

Modul: Danmark som strategisk aktør II

ETCS: 5

FORMÅL

At den studerende opnår viden om de strategiske miljøer, der er relevante for Danmarks ageren som strategisk aktør. Endvidere er formålet, at den studerende bliver i stand til selvstændigt at anvende fagets teori og metoder til at analysere konkrete strategiske miljøer og kunne identificere handlemuligheder i henhold hertil af relevans for eget værn og for Forsvaret.

LÆRINGSMÅL

Efter afslutningen af Danmark som strategisk aktør II skal den studerende have opnået følgende viden, færdigheder og kompetencer:

Viden

- Skal have samfundsfagligt baseret viden om, hvorledes danske strategier og prioriteringer eksekveres i rammen af multilaterale og regionale samarbejder.
- Skal have viden om metoder og overvejelser i forbindelse med empiriindhentning.

Færdigheder

- Skal kunne anvende teorier om international politik, strategi og folkeret samt andre udvalgte samfundsfaglige perspektiver med henblik på at kunne analysere og vurdere udviklingen i et strategisk miljø med relevans for eget værn.
- Skal kunne indhente empiri med henblik på at kunne analysere udviklingen i et strategisk miljø med relevans for Forsvarets virke.
- Skal kunne formidle centrale pointer om det internationale strategiske miljø til relevante samarbejdspartnere herunder medarbejdere i Forsvaret.
- Skal kunne reflektere selvstændigt over konsekvenserne af militær intervention i væbnede konflikter i relation til egen kommende officerspraksis.

Kompetencer

- Skal selvstændigt kunne inddrage og vurdere de forhold og prioriteringer, der gør sig gældende ved en dansk indsættelse med udgangspunkt i eget værns rolle og opgaver.
- Skal selvstændigt kunne udvikle og vedligeholde egen viden om konflikt og strategi til brug for egen officerspraksis.

INDHOLD

- Fagets teorier og metoder, herunder krigens love og øvrig folkeretlig regulering, strategi, samfundsfaglige perspektiver og international politik.
- Teorier til støtte i analyser af lokale sikkerhedspolitiske forhold i relation til værnets opgaveløsning.
- Arbejde med egen empiri til forståelse og videreudvikling af egen viden om Danmark som strategisk aktør.
- Værnsspecifikt casearbejde med praksisnære problemstillinger.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem introduktion til fagets teorier og metoder og deres anvendelse på relevante cases for de enkelte værn. Hertil inddrages kompetence fra andre fagområder og institutter, når det er relevant.

Undervisningen lægger stor vægt på studentercentrerede læringsaktiviteter som forberedelse, fremlæggelser og inddragende diskussioner, herunder også selvstændig empiriindhentning og bearbejdning.

Der lægges vægt på læringsaktiviteter, der fremmer kritisk tænkning, forståelse for fagets videnskabsteoretiske grundlag og som understøtter både skriftlig og mundtlig formidlingskompetence.

I forløbet arbejdes med læringsaktiviteter, der understøtter eksamensformen, herunder selvstændig empiriindhentning og træning af synopsis-skrivning, udarbejdelse af problemformulering og operationalisering af teorier.

EKSAMEN

Det er en forudsætning for at kunne gå til eksamen i modulet, at den studerende har bestået modulet "Danmark som strategisk aktør I".

Eksamen gennemføres som en individuel mundtlig eksamen på 30 min. inkl. votering på baggrund af en skriftlig synopsis med afsluttende karakter efter 7-trinsskalaen og ekstern censur.

Modul: Luftoperationer, teori og doktrin

ETCS: 5

FORMÅL

At den studerende får forståelse for airpower teori og doktrin, således at den studerende kan vurdere praksisnære og teoretiske problemstillinger og dermed blive i stand til at indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde om anvendelse af airpower ud fra et teoretisk og doktrinært perspektiv.

LÆRINGSMÅL

Efter afslutningen af Luftoperationer, teori og doktrin skal den studerende have opnået følgende viden, færdigheder og kompetencer:

Viden

- Skal have viden om airpower udvikling og historie.
- Skal have forståelse for udvikling af airpower teori og airpower doktrin.

Færdigheder

- Skal kunne vurdere og formidle sammenhæng mellem airpower historie, teori og doktrin.
- Skal kunne diskutere og formidle indholdet af relevante airpower doktriner.
- Skal kunne anvende militærfagligt ordforråd og terminologi i forbindelse med planlægning og gennemførelse af luftoperationer.

Kompetencer

- Skal kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde om anvendelse af airpower teori og doktrin.

INDHOLD

- Airpower udvikling og historie.
- Krigsteori, herunder airpower teori og teoretikere.
- Analysemodeller og doktriner.

UNDERVISNINGS - OG STUDIEMETODER

Undervisningen gennemføres med anvendelse af forskellige undervisningsformer med fokus på former, der styrker den studerendes evne til at analysere, formidle og diskutere fagets indhold samt egen faglig udvikling.

Der vil blive anvendt studieaktiviteter som dialogbaseret undervisning, teoretiske og case-baserede drøftelser, gruppearbejde, diskussioner, mundtlige og skriftlige studieprodukter samt vejledt selvstudie.

EKSAMEN

Det er forudsætning for at kunne gå til eksamen, at alle studieprodukter er afleveret og godkendte.

Eksamen gennemføres som en individuel 30 min. mundtlig eksamen på dansk inkl. votering med intern censur. Den studerende trækker et spørgsmål om teori og et spørgsmål om doktrin. Der gives 30 min. individuel forberedelsestid uden hjælpemidler. Den studerende har ca. 15 min. til fremlæggelse, hvorefter der kan eksamineres i fagets indhold generelt.

I vurderingen lægges der vægt på evnen til at formidle indholdet af airpower doktriner og sammenhængen mellem doktrin, teori og historie.

Intern censur.

Modul: Flyvevåbnets operationer

ETCS: 10

FORMÅL

At den studerende opnår viden om Flyvevåbnets organisation, opgaver og kapaciteter, således at den studerende selvstændigt, under anvendelse af engelsk som formidlingsprog kan indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde omkring anvendelse af Flyvevåbnets kapaciteter i nationale og internationale operationer.

LÆRINGSMÅL

Efter afslutningen af Flyvevåbnets operationer skal den studerende have opnået følgende viden, færdigheder og kompetencer:

Viden

- Skal have viden om øvrige værns organisation, opgaver og kapaciteter samt operationer i andre domæner end air og space.
- Skal have viden om doktriner for andre type operationer end krig.
- Skal have forståelse for Flyvevåbnets organisation, opgaver og kapaciteter.

Færdigheder

- Skal på engelsk kunne give forslag til anvendelsen af Flyvevåbnets kapaciteter i nationale og internationale operationer.

Kompetencer

- Skal på tværs af domæner kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde om anvendelse af Flyvevåbnets kapaciteter i nationale og internationale operationer på såvel dansk som engelsk.

INDHOLD

- Flyvevåbnets enheder, opgaver, materiel og styrende operative dokumenter.
- Øvrige værns enheder, opgaver og materiel.
- Operative støttefunktioner, fx efterretning, logistik og force protection.
- National Air C2.
- Cyberspace operationer.
- NATO-doktriner og øvrige styrende dokumenter.
- Historiske luftoperationer.
- Fagspecifikt engelsk.

UNDERVISNING - OG STUDIEMETODER

Undervisningen gennemføres med anvendelse af forskellige undervisningsformer, med fokus på former, der styrker den studerendes evne til at analysere, formidle og diskutere fagets indhold samt egen faglig udvikling.

Der vil blive anvendt studieaktiviteter som dialogbaseret undervisning, teoretiske og case-baserede drøftelser, gruppearbejde, diskussioner, mundtlige og skriftlige studieprodukter samt vejledt selvstudie.

EKSAMEN

Eksamen gennemføres som en individuel 30 min. mundtlig eksamen på engelsk inkl. votering med ekstern censur.

Eksamen tager udgangspunkt i en synopsis på maksimum tre sider.

Synopsen indeholder sammenfatning af anbefalinger på en operativ opgaveanmodning, og skrives på engelsk i grupper à 3-4 studerende.

Der gives 24 timer til at skrive synopsisen.

Der gennemføres mundtlig eksamen ca. to døgn efter aflevering af synopsisen.

I vurderingen lægges der vægt på evnen til at koble Flyvevåbnets kapaciteter til nationale og internationale opgaver samt evnen til at begrunde disse koblinger.

Det er forudsætning for at kunne gå til eksamen, at alle studieprodukter er afleveret og godkendte.

Modul: Luftmilitær ledelse

ETCS: 5

FORMÅL

Formålet er, at den studerende udvikler forudsætninger for at indtræde i professionen som militær leder i Flyvevåbnet, med særligt fokus på forhold, der er specifikke for flyvevåbnet.

LÆRINGSMÅL

Efter afslutningen af Luftmilitær ledelse skal den studerende have opnået følgende viden, færdigheder og kompetencer:

Viden

- Have forståelse for officersprofessionens etik og afgrænsninger samt officerens virke som leder og soldat, herunder de særlige krav og forventninger, der er til den militære leders adfærd.
- Have viden om grundlæggende psykologiske forhold, der er relevante for ledelse af medarbejdere i Flyvevåbnet.

Færdigheder

- Kunne vurdere effekten af menneskelige faktorer i det daglige arbejde, på baggrund af en ledelsesteoretisk og pædagogisk forståelse.
- Kunne reflektere over egne værdier i forhold til den luftmilitære officersprofession.
- Kunne formidle officersprofessionens særkende.

Kompetencer

- Udvikle egen praksis som officer i Flyvevåbnet, herunder udvikle eget værdigrundlag i forhold til professionen.
- Med udgangspunkt i Flyvevåbnets værdier kunne behandle komplekse cases i en ledelseskontekst i såvel en national som en international ramme, herunder påtage sig ansvar for såvel proces som produkt.

INDHOLD

- Militær ledelse i Flyvevåbnet.
- Specialistledelse.
- Professionsidentitet.
- Human Factor og Crew Resource Management.
- Socialpsykologi.
- Trivsel.
- Etik i Flyvevåbnet.

UNDERVISNING - OG STUDIEMETODER

Undervisningen tilrettelægges som en vekselvirkning mellem teori, cases og praktisk lederudviklingsøvelse.

Undervisningen gennemføres med anvendelse af forskellige undervisningsformer med vægt på former, som styrker den studerendes evne til at analysere, reflektere og formidle modulets centrale problemstillinger mundtligt.

Der vil blive lagt særligt vægt på studieaktiviteter som bl.a. oplæg fra lærer og studerende, gruppearbejde, casearbejde samt diskussion og refleksion. I modulet kan der endvidere indgå praktisk øvelsesvirksomhed. Oplæg fra udefra kommende specialister fra Flyvevåbnet eller øvrigt kan også inddrages.

Undervisningen stiller krav til, at såvel lærer som studerende er i stand til at veksle mellem forskellige roller. Undervisningsformen spænder over lærerstyret undervisning, vejledning og understøttelse af de studerendes refleksion. Tilsvarende spænder den studerendes rolle over

aktiv deltagelse i lærerstyret undervisning og selvstændig tilrettelæggelse af gruppe- og case-arbejde.

EKSAMEN

Eksamen afvikles som en individuel skriftlig eksamen på maksimum 12 normalsider (i alt 28.800 anslag med mellemrum), på baggrund af en udleveret eksamenscase.

I besvarelsen lægges der vægt på en teoretisk funderet problembehandling, hvor en analyse af problemet munder ud i et eller flere praktiske løsningsforslag.

Ekstern censur.

Modul: Planlægning af luftoperationer

ETCS: 5

FORMÅL

At den studerende opnår viden om operationsplanlægning, således at den studerende i såvel national som international sammenhæng kan bidrage til planlægningen af luftoperationer under anvendelse af engelsk som formidlingsprog.

LÆRINGSMÅL

Efter afslutningen af Planlægning af luftoperationer skal den studerende have opnået følgende viden, færdigheder og kompetencer:

Viden

- Skal have viden om NATO's organisation og opgaver.
- Skal have viden om NATO og nationale planlægningsdokumenter, -procedurer og -organisation for planlægning samt ledelse af luftoperationer.
- Skal have forståelse for de folkeretlige regler for væbnede styrker i internationale (luft)militære operationer, herunder særligt reglerne for måludpegelse og midler og metoder til krigsførelse.

Færdigheder

- Skal kunne anvende NATO doktriner og andre styrende operative dokumenter, herunder særligt Rules of Engagement og nationale magtanvendelsesdirektiver, til planlægning af luftoperationer.
- Skal på engelsk kunne formidle indholdet af styrende operative dokumenter til planlægning af luftoperationer.
- Skal på baggrund af folkerettens regler om magtanvendelse, det politiske mandat samt krigens love og øvrig folkeretlig regulering kunne analysere og diskutere muligheder og begrænsninger for brugen af airpower i internationale konflikter.

Kompetencer

- Skal kunne håndtere komplekse operative problemstillinger samt give forslag til anvendelse af luftmilitære kapaciteter i rammen af en tværfaglig planlægningsstab.

INDHOLD

Kurset beskæftiger sig med planlægning af luftoperationer, og anvender herunder Functional Planning Guide (FPG) fra Joint Air Power Competence Centre (JAPCC) samt relevante NATO-doktriner fra Allied Joint Publication (AJP)-serien. Derudover arbejdes der med nationale planlægningsdokumenter, -procedurer og -organisation for planlægning og ledelse af luftoperationer.

Planlægningen af luftoperationer foretages indenfor rammen af krigens love for væbnede styrker i internationale militære operationer.

- NATO's organisation
- JFAC Ramstein analysemodel (JAPCC FPG)
- NATO Air C2 struktur
- National Air C2 struktur
- Air tasking cycle og targeting cycle
- Informationsoperationer
- NATO-doktriner og øvrige styrende dokumenter, fx beslutningsforslag og nationale magtanvendelsesdirektiver
- Folkeretlig regulering, herunder krigens love samt Rules of Engagement
- Fagspecifik engelsk

UNDERVISNING - OG STUDIEMETODER

Undervisningen gennemføres med anvendelse af forskellige undervisningsformer med fokus på former, der styrker den studerendes evne til at analysere, formidle og diskutere fagets indhold

samt egen faglig udvikling.

Der vil blive anvendt studieaktiviteter som dialogbaseret undervisning, teoretiske og case-baserede drøftelser, gruppearbejde, diskussioner, mundtlige og skriftlige studieprodukter samt vejledt selvstudie.

Der gennemføres en studietur af ca. en uges varighed.

EKSAMEN

Det er forudsætning for at kunne gå til eksamen, at alle studieprodukter er afleveret og godkendte.

Eksamen gennemføres som en individuel 30 min. mundtlig eksamen på engelsk inkl. votering med ekstern censur.

Den studerende trækker et spørgsmål om national og international planlægning. Der gives 30 min. individuel forberedelsestid uden hjælpemidler. Den studerende har ca. 15 min. til fremlæggelse, hvorefter der kan eksamineres i fagets indhold generelt.

I vurderingen lægges der vægt på evnen til at formidle indholdet og sammenhængen mellem delelementer i planlægningsmodellerne.